

**Iwona Lasek-Surowiec, Zygmunt
Gardziński, Marcin Oskierko**

**Sprowadzanie z międzynarodowej
konferencji naukowej „25. lecie
odrodzenia samorządu. Wybory
samorządowe 1990 roku w Polsce na
tle przemian okresu przełomu
(1989-1991)”, Chełm 14-15.09.2015 r.**

Scientific Bulletin of Chełm - Section of Pedagogy nr 1, 251-253

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

**SPROWADZANIE Z MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ
„25. LECIE ODRODZENIA SAMORZĄDU. WYBORY SAMORZĄDOWE 1990
ROKU W POLSCE NA TLE PRZEMIAN OKRESU PRZEŁOMU (1989-1991)”
CHEŁM 14-15.09.2015 R.**

IWONA LASEK-SUROWIEC, ZYGMUNT GARDZIŃSKI, MARCIN OSKIERKO
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie, (Poland)

Międzynarodowa konferencja naukowa poświęcona 25. rocznicy powstania samorządu terytorialnego, w tym wyborom samorządowym 1990 roku na Chełmszczyźnie i w Polsce na tle przemian okresu przełomu, odbyła się w Chełmie w dniach 14 – 15 września 2015 roku. Obrady miały miejsce w obiektach Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie (PWSZ) oraz Biblioteki Publicznej im. Marii Pauliny Orsetti. Przedsięwzięcie było rezultatem współpracy chełmskiej Uczelni z Samorządem Miasta Chełm. Partnerami i współorganizatorami konferencji ze strony ukraińskiej były: Priкарpacki Narodowy Uniwersytet im. Wasyla Stafanyka, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Національний університет водного господарства та природокористування, zaś ze strony litewskiej: Vytautas Magnus University.

Patronat nad konferencją objęli: Senator RP, Rektor PWSZ w Chełmie - prof. dr hab. Józef Zając Chełmie oraz Prezydent Miasta Chełm - Agata Fisz.

Samorząd lokalny to jedno z największych osiągnięć okresu przemian po 1989 roku. Wybory do rad gmin w 1990 roku stały się początkiem budowania tożsamości społeczeństwa obywatelskiego oraz przywróciły lokalnym społecznościom prawo do współdecydowania. Odnowienie idei samorządu terytorialnego w Polsce, po ponad półwieczu przerwy, było możliwe dzięki uchwaleniu 8 marca 1990 roku ustawy o samorządzie gminnym. Wspólnoty lokalne uzyskały w ten sposób legitymację prawną do zarządzania częścią spraw publicznych, gminy otrzymały własne źródła dochodów i możliwość decydowania o wydatkach. Dwadzieścia pięć lat ewolucji polskiego samorządu to również zmiana pierwotnego modelu samorządu gminnego, dokonywana poprzez zmiany prawa samorządowego, finansowania oraz zmiany w obrębie ordynacji wyborczej.

Rok 2015 był rokiem szczególnym dla samorządu terytorialnego w Polsce. Ćwierćwiecze funkcjonowania samorządu stało przesłanką do organizacji wielu rocznicowych uroczystości, podsumowań i bilansów. W ten nurt wpisała się również chełmska międzynarodowa konferencja naukowa.

Zamysłem jej organizatorów było ukazanie całego spektrum sukcesów wynikających z dotychczasowej działalności samorządu terytorialnego na płaszczyźnie społecznej, obywatelskiej, organizacyjnej i prawno-ekonomicznej, jak również wnikliwa i krytyczna analiza wskazanych powyżej obszarów aktywności władz lokalnych.

Wartością dodaną konferencji było podjęcie refleksji na temat optymalnego modelu samorządu dla Ukrainy, uwarunkowań społeczno-politycznych i finansowych oraz rozwiązań ustrojowych na szczeblu konstytucyjnym, a także zdefiniowanie kamieni milowych rozwoju samorządności na Ukrainie.

W czasie dwudniowych obrad głos zabralo 34 prelegentów. Tematyka wystąpień konferencyjnych koncentrowała się wokół problematyki odrodzenia samorządu terytorialnego w Chełmie i w regionie, wyborów do władz lokalnych, wokół kwestii historycznych, politologicznych oraz prawno-ekonomicznych. Na szczególną uwagę zasługują referaty na temat roli Komitetów obywatelskich w wyborach samorządowych 1990 roku w Polsce, na Chełmszczyźnie i Podlasiu, o znaczeniu doświadczeń odrodzonego samorządu w Chełmie dla współczesnej tożsamości miasta, o tradycjach samorządowych II i III RP, w tym tradycjach Chełma, a także o historycznych korzeniach ukraińskiego samorządu.

Podczas pierwszego dnia obrad wybrzmiał również ważny głos w temacie upolitycznienia samorządu. Całość rozważań dopełniona została wystąpieniami na temat uwarunkowań i dynamiki rozwoju samorządu terytorialnego na Ukrainie i Litwie. Obrady w sekcjach zostały zdominowane przez problematykę prawną, politologiczną i międzynarodową.

Drugi dzień obrad zainaugurowało ważne i inspirujące wystąpienie poświęcone roli Senatu RP w przygotowaniu reformy samorządowej w Polsce w okresie przełomu oraz aktywności samorządów na szeroko rozumianej na niwie kulturalnej. Prelegenci z Litwy w swoich wystąpieniach zawarli refleksję na temat ewolucji samorządowego prawa wyborczego oraz istoty samorządności na Litwie. Referaty ukraińskie dotyczyły możliwości zaadaptowania znanych i zdefiniowanych na świecie i w literaturze przedmiotu modeli samorządu terytorialnego do realiów politycznych, prawnych i społecznych na Ukrainie.

Do udziału w konferencji zaproszeni zostali samorządowcy, pracownicy naukowcy oraz specjaliści i badacze zajmujący się wskazaną problematyką, pochodzący z Polski i zagranicy. Językami konferencji były: polski, ukraiński, rosyjski, angielski.

Konferencja przyczyniła się do zacieśnienia wzajemnej współpracy naukowej, wymiany poglądów i doświadczeń przez praktyków i teoretyków z Polski, Ukrainy i Litwy. Podczas obrad intensywnie dyskutowano na temat docelowych rozwiązań samorządowych dla Ukrainy. Bezpośrednim efektem konferencji będzie monografia o charakterze zbiorowym, składająca się z artykułów zaakceptowanych do druku, po przeprowadzeniu procesu recenzyjnego.